

Redactiunea

se afla in

Strada tragatorului

(Lövész-utca), Nr. 5.

Articole nefrancate nu se primescu... numai la cerere espressa se returna.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Joi-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . . . 3 fl. v. a.
Pre siesse lune . . . . . 5 " " "
Pre annulu intregu . . . . . 10 " " "

Pentru Roman'i:

Pre an. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 " = 16 " "
Pre 3 " 8 " = 8 " "

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taca timbrala
pentru fiesce-care publicatiune sepa-
ratu. In loculu deschisu 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

B-Pest'a 11 Marte. 27 Fauru.

Cris'a ministeriala, tiene inca, desle-
gare se urmedie asta-di. De se va
prin coalitiune si a nume daca Ti-
gar fi chiamatu a intrá in noulu ca-
netu, atunci acestu-a trebuindu a se
college mai antáiu cu partit'a a ca-

Imperatulu-rege au sositu in 8. l. c.
in Pest'a, si la 9 ore dem. pri-
pre ministrulu pres. Szlávy. Audien-
táiu aprobe doue ore; dupa care
Szlávy returná in officiulu sèu unde
acceptau toti collegii si semnara im-
puna actulu de demissiune, ce apoi fu
presentatu Domnitoriulu, acestu-a inse-
se declará inca cu privire la primi-
a demissiunii Szlávy in espunerea sa
chiará domnitoriulu, cá facia cu dis-
tatiunea partitei deakiane si a desbi-
rilor de partite, ministeriulu sèu nu
pote laudá cá ar avé majoritatea ca-

matiunile. Domnitoriulu primu propu-
nerea, intre cei chiamati la ascultare
este presiedintele camerei dep. Bittó
(la 1 ora, d. amedia-di) mai nainte inse
(la 12 ore d'in dt) fu chiamatu bar.
Sennyey, apoi (la 12 ore) Col. Ghiczy; pre
alta d'isunt chiamati A. Csengery, C. Tissa
si G. Mailatu precum se d'ice chiaru si
fostulu ministru Kerkapoly. Domnito-
riulu accentuá inse, cá desi s'au afflatu
indemnata a chiamá la sine pre susnu-
mitii corifei nu urmedie neci decátu, ca
unulu seu altulu d'intr'insti sè fia in-
sarcinatu a constitui noulu ministeriu,
ci numai, conformu dorintiei ministrulu
pres. Szlávy, sè se asculte parerile cori-
feiloru osebitoru partite a supr'a situa-
tioni. Ce va urmá apoi? remane in
vointi'a domnitoriulu a dispune dupa
cum va afflá mai cu calle. — Se d'ice
cá intre corifeii propusi de Szlávy, spre
a fi ascultati, au fostu si Lónyay, dar
cá Domnitoriulu l'ar fi inlaturatu, nein-
vitandu-lu, ceea ce dovedesce disgrati'a
de care este lovitu prin ignorare si ma-
rea influentia a rivalulu sèu Andrásy
care stá inca tare pre petiore, —
atátu de tare, cátu au potutu paralisa
tota influenti'a amiciloru lui Lónyay la
domnitoriulu. Asiá demissiunea primu
ajutantelu imp. conte Bellegarde inca
se d'ice a fi in legatura cu cris'a minist.
d'in Ungari'a. Aj.tantele adeca, amicu
lui Lónyay, nepotendu strabate cu in-
fluenti'a sa la domnitoriulu, d'a reabilitá
pre Lónyay, si-a cerutu demissiunea, ce
inse imperatulu n'au primitu, ci i-a datu
unu concediu de 6. lune. Va sè d'ica
Andrásy au paralissatu tote incercarile
lui Lónyay d'a veni la potere. Vomu
vedé acusi de va poté paralissá si sta-
ruintiele vechiloru conservatori uniti cu
clericali d'a veni Sennyei la potere. De

va reessé Andrásy inca si in asta pri-
vintia, atunci ministeriulu actuale, pete-
citu cum se va poté, va mai vegetá pana
la toamna, pace inse nu va avé cá-ci mai
alessu Lónyaistii, dar si clericali, voru
sci sè-i face apa sarata quantum satis.
Intrebarea inse nu este acé, de a veni
unulu sèu altulu la potere, ci d'a scapá
tierr'a de ruina, (de bancruta) ceea ce cu
anevoia va succede, fàra a se luá celle
mai radicale mesure, de cari, a fara de
Sennyei, toti se infiora.
Ca unu pendinte, forte interessante,
la cris'a ministeriale, adduce d'ariulu
mag. „Hunnia“ impartesindu amenun-
tele unei audientie ce primatele Ungariei
Simor, avú la imperatulu. Acestu d'ariu
vre sè scie, cá Andrásy ar fi trassu
attentiunea imperatulu a supr'a agita-
tioniu inscenate de clerulu catolicu in
contr'a cunoscutei programme beseri-
cesci a lui Deacu, si cá in sa dissolu-
tiunea partitei domnitorie, Andrásy o
attribue nu atátu Lónyaistiloru, —
cátu mai alessu influentiei clericali-
loru. — Domnitoriulu au chiamatu la
sine pre AEppulu Simor ca sè-i dee de-
sluciri in asta privintia, si se d'ice cá
i-ar fi si datu descoperindu-i fàra reserva
parerile salle facia cu situatiunea poli-
tica si facia cu cris'a minist. numindu-i
totodata si pre ouulu de statu, care sin-
guru este cellu mai abile spre guver-
nare, si acestu-a este bar. Sennyei, éra de
alta parte observá primatele cá cea mai
sentitoria lovitura pentru tierra ar fi
daca Col. Tizza si cu d'insulu „influentia
calvimesca“ ar ajunge sè puna petiorulu
in scariti'a ministeriale. Cardinalulu
Simor este convinsu mai de parte, cá
neci insu-si calvinulu Lónyay, nu ar
avé coragiulu de a presentá Camerei in
forma de proiectu de lege programm'a

politica-besericesca a lui Deacu, d'in
contra inse este convinsu cá acest'a ar fi
un'a d'in primele agende si principal'a
staruintia a unui ministeriu inspiratu
sèu influentiatu de Col. Tizza. In fine
cardinalulu Simor, dechiará cu suppu-
nere omagiale, dar cátu se pote de reso-
lutu, cá la intemplare candu acelle prin-
cipie si tendintie (alle lui Deacu) ar de-
veni lege, mai gat'a este a renunciá la
tote bunurile temporale, ba chiaru si la
demnitatea primatiale si a se retrage
mai bine in viet'i'a privata, decátu a pri-
mi si a essecutá una lege d'in care, dupa
convictiunea sa, ar resultá neconditiu-
natu ruin'a dinastiei, a monarchiei si a
tierrei.
Ce impressiune va fi facutu acesta
dechiaratiune a supr'a domnitoriulu,
nu se scie, inse fapta este, cá propune-
rea lui Andrásy (dora Szlávy?) ca mo-
narculu sè asculte pre corifeii partite-
loru, nu s'au alteratu prin cuvintele
primatelu.
Despre Tizza se d'ice, cá de nu va
pune vre una conditiune, prin care sè
se altereze pactulu fundamentale, atunci
domnitorulu va cere intrarea lui in nou-
lu cabinetu, in care Tizza ar avé mare
influentia, éra la casu contrariu, domni-
toriulu i va multumi pentru sinceritatea
sa, dar de collucarea lui spre deslega-
rea crisei nu va face intrebuintiare.
Sennyei au declinat cu resolu-
tiune portofoiulu financierulu ce i s'au
offeritu.
In 10. l. c. se adeverescu imparte-
stirele despre celle intemplate in diu'a
anteriore, anume cá domnitoriulu au primitu
pre card. primate Simor, pre Bittó, Sennyei
si Col. Ghiczy. Inse impartesirile d'ariulu
„Hunnia“ despre conversatiunea rectius de-
claratiunea primatelu, atátu „Corr. pestana“

FOISIOR'A.

Extractu d'in datele statistice
de calletoriei Dlul Profess. Nifonu
Balasiescu in Turci'a.

Table with 2 columns: Location and Population. Includes entries for Romania, Serbia, Greece, Belgium, and others.

asiá incátu dac'am vré sè fimu direpti si
essacti, atunci aumerulu Romaniloru din tote
partile, l'am poté cu dreptu cuventu com-
putá la 16.000,000, far'a a ne teme cá am
gressitu nici macaru cu unulu.

II. Romanii in Turci'a.

Romanii din Turci'a dupa positiunea
loru topografica pre care o occupa, se dividu
in doue partii essentiale.
a) in Romanii din provinciile Dunarene
Dobrogi'a si Bulgari'a (Vilaietulu Dunarii.)
b) in Romanii d'in interiorulu Turciei
Europene: Macedonia, Tessali'a, Epirulu, Tra-
ci'a (Rumeli'a) si Albani'a.

Partea I.

Romanii d'in Vilaietulu Dunarei (Do-
brogi'a si Bulgari'a.)
Romanii d'in guvernulu (Vilaietulu)
Dunarei, occupa celle doue vaste provincie
danubiane Dobrogi'a si Bulgari'a, incependu
de la Sulina langa Marea-Negra, pre ma-
lulu dreptu allu Dunarsi in susu, pre langa
orasiele: Tulci'a, Isacci'a, Macinu, Hirsiov'a,
Silistri'a, Turutca'i'a, Rusciucubu, Sistovu, Vi-
dinu (Divu) pana la graniti'a Serbiei, si in
intrulu provinciiloru spre muntele Balcanu
sunt 150 comune Romane, dintre cari
unele forte populate, de la 300 pana la
1000 familie Romane, si Romani buni ve-
niti dupa tempuri, aici din tote partile lo-
cuite de Romani (am gassitu din Banatu, de
pre la Debretfnu, din Maramuresiu etc.)
cari tote le au, numai scole li lipsescu, si
ei nu sciu cum sè le face, cheltuiela dau
bucurosu, numai unu Directoru capabilu sè
fia de cine-va tramissu, sè le organizeze. —
Populatiunea Romana este de 500,000.

Partea II.

Romanii assediati in interiorulu Tur-
ciei Europene in provinciile Macedoni'a,
Tessali'a, Epiru, Traci'a si Albani'a situate
in vechi'a Dacia Aureliana sub numele de
M-Romani, Cutio-Vlachi sèu „Cinciari“ adeca:

A. B. In Tessali'a si Epiru.

I. Pre muntele Pindu (Parnassu)
care este intre Epiru si Tessali'a si
prin pregiuru sunt 62 comune (sate
si orasie) locuite numai de Romani cu-
rati numiti in vechime „Romanii din
Aspropotamu,“ intr'aceste comune, un'a
este forte mare Mezzov'a seu Muciu
de 1500 familie, numai Romani, loculu
natalu allu lui Tositi'a primulu ban-
cariu allu Vice-Regelui de Egiptu, care
a lassatu unu venitu annualu de 20,000
franci pentru scolele din patri'a sa dar'
ce folosu, cá sunt in limb'a greca pre-
cum si in tote celle-lalte comune nu
e alta limb'a in beserice si scole, de-
cátu numai cea greca.

II. Districtulu Zagor'a totu pre
Muntele Pindu cu 74 comune rom.
dintre cari multe sunt mari si tare po-
pulate precum:
a) Santu-Marinu 1500 fam. rom.
b) Lac'a 560 " "
c) Perivole 550 " "
d) Grebeniti'a 450 " "
e) Brez'a 800 " "
f) Moscopole cetate candu-va forte
celebra ce numera 12,000 familie numai
Romani cu o populatiune de 80,000
sufflete. In Moscopole fu cea d'antáia
tipografia in Turci'a, unde s'au tiparitu
multe cãrti formose, in limba greca si

italiana, aici fu tiparita Evangeli'a si in
limb'a romana, dar cu littere grecesce
si in Dialectulu macedoneanu (asiá cá
e interesanta carte? O are D. Cipariu
Odobescu? seu care-va Biblioteca ro-
mana?) Dar reutatea greciloru, pia-
muindu redicarea Romaniloru, redicara
horde asupr'a comunitáti romane, si
o devastara de totu, éra locuitorii ei
se imprasciara prin tote orasiele mai
principale alle Macedonie, Greciei, Al-
baniei, in Bulgari'a, Romani'a, Austro-
Ungari'a, in Russi'a (Odessa) si in
Egiptu, in Vienn'a. (Baronulu Syn'a e
d'in Moscopole, in Pest'a Cinciarii cei
multi, Mociioni Ghica si alii multi sunt
totu Romani din Moscopole.

III. Tote pre muntele Pindu in-
nainte mai sunt inca 18 comune.

C.) Provinci'a Albani'a.

Provinci'a Albani'a cuprinde cellu
pucinu 100 sate si orasie dintre cari
unele sunt forte mari de 800, 1000,
1,500 si de 2,000 familie. Acésta for-
mosa provincia e locuita numai de Ro-
mani si Albani (Arnauti.)

D.) Provinci'a Macedoni'a.

Provinci'a Macedoni'a e mare si
avuta, orasiele si satele ei sunt forte
populate precum:
a) Bitoli'a (Monastir) Capital'a
provinciei are 5,000 familie locuitori,
din cari 2500 sunt Romani veniti mai
alessu din Moscopole.
b) Vlacho-Chissura, satu curatu
rom. de 1,500 familie.
c) Blati'a 800 familie patri'a Ban-

cătu si d'arulu „Pesther Lloyd“ (cestu-a dice că este autorisat a desminti) le declara de inventivni, nepotendu-se presupune că primatelu, dacă ar fi si facutu assemene declaratiune, se committa insu-si indiscretiunea de a le divulgă in lumea larga, cătu neci episcopiloru presentu in capitala n'au comunicatu nemica. Cu tote desmintirile fire-ar cătu de categorice, tienemu la proverbulu „de unde nu e focu, nu esse fumu“ dar neci se pote crede că unu factoru atātu de iusemnatu, cum este clerulu catolicu in Ungari'a se nu tinda a-si validă pretinsuniile si se nu fia ascultatu de corona. — „Corr. ung.“ affirma că intrarea lui Sennyei in cabinetu este probabile pētru că „se dorese d'în tote partile.“ Acestu argumentu ni-se pare forte fragile, pētru că nu este de ajunsu se se doreasca „d'în tote partile“ ci mai allēssu „se doreasca insu-si Sennyei“ despre care inse cei ce se bucura de confidinti'a lui affirma, că este resolutu a nu intră sluga la darloga. Acest'a am observatu-o noi, d'în capulu locului si cu anevoia credemu că evinemintele voru veni a ne desminti.

Marti, in 10. l. c. au fostu primiti in audientia la imperatulu: Giorgiu Mailatu, presiedintele camerei boieresci, Col. Tizza si Carlu Kerkapoli. Fia care d'intr'acesti-a descoperi domnitoriulu parerile salle a supr'a situatiunii, despre referentiile partiteloru si numerulu membriloru d'in care se compune fia care fractiune. Despre oelle ce s'a mai vorbitu, informatiuni mai de aproape lipsescu, pētru că respectivii au paditu strinsu regulele ce li impune discretiunea. — Ant. Cengeri, care assemene fusese chiamatu, n'a potutu merge impedecatu fiindu prin morbulu ce mai de multu lu retiene in chill'a sa.

Marti dupa amedia-di, Szlavy petrecu done ore intregu la imperatulu. Alti corifoi nu voru fi ascultati, ci domnitoriulu va designa asta-di (11. l. c.) pre fitoriulu ministru presiedinte, care apoi va initiā negociatiunile cu respectivii pētru primirea portofoieloru ministeriale. — Banulu Croatiei Mazuranciu se affia aici, acceptandu numirea noului ministeriu. Se vorbece că si eminentele omu de statu Ad. Dobrzansky inca este de presente in capital'a Ungariiei, unde ar fi avutu contactu cu cercurile polit. mai inalte.

Cu privire la celle impartesite prin diarie despre audienti'a primatelui Simor la imperatulu, diariulu „P. Napló“ dice că audientia n'au fostu la dorinti'a imperatului ci la

direct'a cerere a primatelui. De altmintrea totu atāt'a, prin acestu impregiurare audienti'a nu perde nemica d'în valorea sa. Cardinalulu Primate are dreptulu a dera se fia ascultatu, decate ori se agitegia cestiuni de statu ponderose. Mitropolitulu romanu si ca atari si ca consiliari intimi de statu ai coronei, inca ar acestu dreptu, dar prea rar facu usu de acestu dreptu care in grelle impregiurari si nu numai in cestiuni besericesci, ci chiaru si politico-nationale, este si detorintia imperiosa.

B.-Pest'a, 11 Martiu. 1874.
27. Faun 1874.

Unu respunsu la doue adrese. D'in-tre dragalasiile espectoratiuni alle dlui V. Babesiu, in prea laudat'a sa foia „Albin'a“ descarcate in contr'a mea cu profusiune si cu fineti'a-i cunoscuta si admirata, neci un'a nu este care se nu fia personale, si ca atari le-asiu fi potutu trece cu vederea, de n'ar fi totodata mintiuni prin essageratiune. Asiā assertiunea, că eu „mai neci candu nu sum in dieta“ vrendu a dice preamultu, d'ice unu neadeveru. Se pote că dl. Babesiu, d'in caus'a multoru elucubratiuni pētru natiune, nu vede bine. — sēu cum se esprime dsa in famosulu seu laudatoriu litografatu la an. 1865. d'icandu despre miopismulu sēu naturale, că ar fi orbitu pētru natiune, nu me vede in siedintia, dar d'in cauza, că dlui adese ori lipsesce de la siedintie si in tota intemplantrea mai adese ori decātu mine, lucru firescu este că nu me pote vedē corporalmente, precum nu me „pote“ vedē spiritalmente. Inse cum se intempla de Babesiu numai pre mine nu me vede? Cum de nu observa, că altii lipsescu multu mai adese ori? ba abiā un'a sēu de doue ori se arreta in cursulu intregu sessiuni si acesti-a sunt chiaru cei pururea laudati de dsa, firescu unii d'în gratitudine, altii pētru că jura in vorbele salle. Candu lipsescu eu sēu d. e. Hodosiu d'în sied. Babesiu indata observa, dar candu lipsescu Mocionescii sēu d. e. Borlea; Babesiu nu mai esse d'în miopismulu sēu; cătu pētru desele absentie alle dsalle, cronicile „Albinei“ au tacu tacerea pescelui, au bombaiescu de gigantice affaceri, de grandiose intreprinderi nationale besericesci. Acestu-a este sentiulu de dreptate allu dlui Babesiu!

Dar cestiunea numirei commissiunii de 21. s'au agitatu multu timpu si multu mai nainte de votarea listei membriloru, unde era atāt' clubulu deputitoru n'au oppos? Unde bureaflulu clubului? Unde „omulu“ care nu mai lipsa atunci d'în camera? Dificile est satiram non scribere" facia cu laudele proprie ce si le dā dl Babesiu, pētru tote cāte se facu in clubu, sēu a fara de clubu si facia cu imputarile ce dlui le face altoru, pētru tote cāte nu se facu d'în vin a clubului, seu mai bine a celloru ce pretindu a fi ductorii clubului. Dacă clubulu cu corifeii sei nu ar essiste, ar face fia care deputatu in parte ceea ce ar crede că este bine, necesarin si oportunu, dar essistendu clubulu cu luminele salle, pētru ce chiaru numai eu se portu peccatele clubului pētru neactivitatea lui? — Candu se agitasse cestiunea de orginasare a capitalei si vediussem că prin acellu proiectu de lege se dā lovitura legii de nationalitate, eram numai doi insi (eu, si Bonciu) d'entre membrii clubului nat. presentu la dieta si declinandu D. Bonciu a reclamā, primissemu eu, declarandu că consideru de detorintia morale a redicā vocea in camera in contr'a acelei flagrante vetemari a unei legi in vigore. Cāte-va dille in urma sosindu Cosm'a, Ant. si Aless. Mocioni, la initiativ'a Dlui Bonciu, clubulu (5 membri presentu) se adunā si in conferinti'a tienuta se debatū cestiunea. D. Aless. Mocioni sustienea că nu este bine a reclamā, ce se luāmu, d'icea dsa, asupra-ne odiulu magiariloru pētru dragulu nemtiloru d'în Budapest'a? declinandu espressu si onorea, ce i offerissemu, d'a face d'insulu reclamatiunea. Atunci era totu eu spriginutu de D. P. Cosm'a, am sustienutu necessitatea reclamatiunii, nu de dragulu nemtiloru, ci intru interessulu nostru nationale, declarandu si aici de nou, că de nu se va face d'în clubu, sum resolutu a o face eu singuru. Urmarea fu că acesta insarcinare prin vointi'a majoritaii cadu a supr'a Dlui Bonciu, carele in diu'a debaterii gener. chiaru pēcandu era aproape se vorbece, essē a se preambā cu D. Aless. Mocioni prin coridorulu camerei si candu fu provocatu, lipsindu d'în siedintia, dupa ce oratorii magiari observandu acest'a, recessera cu graba de la cuventu, proiectulu se si

puse la votu si reclamatiunea rema coridorulu Camerei.

Departe se fia de la mine a suspic că acestu accidentu ar fi fostu conatunat d'inainte, ci bucirosu e că ar fostu d'în intemplantrea. Cum inse de totu-si „omulu“ care trebu fia informatu despre tote, nu affia altulu, decātu era numai pre mit me face respunditoriu pētru a intermissiune? Acestu-a este sem de dreptate allu dlui Babesiu! — am tacutu atunci la tote imballati „omului“ si asiu fi tacutu si acum nu ar urmā cu apucaturele salle jesuitice si machiavellistiche d'ami im si acēsta intermissiune a clubului. nu recugeta „omulu“ de la „Alb că publiculu sēu cetitoriu pote se-i intrebarea: de ce mi-attribue atāt'a portantia? candu acest'a este eschisi atributu allu „omului“ fara care nei nu se face, ce se face. Nu vede dl. besiu, că prin acest'a si-micsioredia su-si gloriol'a? si contribu a-si imridicolulu ce s'a legatu de calcan dsalle.

Celle ce dl. Babesiu dice cu pri la inconvenientele constatate de mi nu sunt resfrangeri, ci apucature sive; dl. Babesiu, ca totudeun'a, asi aci nu respunde directu, ci ambla pisicu in giurulu laptelui ferbinte. d'issu că ar fi trebuitu se se face la pu, că acum'a au fostu in timpu oportunu acest'a o sustienu si acum. pētru ce ai subscrissu? Contradicti flagrante! striga deodata si dl. Besiu si dl. Babesiu. — Astemperati-ve, fr loru; nu este contradictiune. Lucu intermissu, facutu si mai tardfu mai bine decātu neci odata, chiaru s'ar fi facutu inca si mai tardfu, amenandu-se pre atunci candu se pertractā operatula commiss. de 21.

Imputarile facute „Federatiunei“ n'au facutu nemicu pētru „sustiene consolidarea. regularea clubului“ b pururea au isbitu in ellu, una data ch condennandu-lu la morte,“ sunt parte pillaresci, parte, — si aci este acl dovada despre passiunile Dlui Babe Clubulu nu se sustiene, neci consol neci se reguledia prin diarie, ci prim titudinea membriloru sei. Ori cătu bucinā „Albin'a“ laudele clubului, davru au fostu in totu cursulu sessi

cariulu Dumb'a din Vienn'a, Germanu din Bucuresci, Mussicu din Bucuresci, care lassā 20.000 galbeni (12.000 pētru una scola Romana de baieti in Bitoli'a si 8,000 pētru una scola de fete in satulu sēu Blati'a) dar' grecii facura scole grecesci cu banii romanesci.

d) Magarov'a 500 familie romane, loculu nascerii lui N. Mihailu mare negotiatoriu in Craiova care lassā 5000 galbeni pētru ca se se faca scola de fete in satulu sēu Magarov'a, dar' Episcopulu grecu addusse o directrice greca de la Atena. — Macedoni'a numera vr'o 40 commune, dar' totu mari 40

E.) Provinci'a Traci'a.

Proinci'a Traci'a are vr'o 50 commune unele forte mari p. e. Constantinopole, Salonicu, Serres, Crusiova etc. 50

summ'a. 344.

Aceste 344 commune Romane situate in interiorulu Turciei Europene sunt locuite de 2.500.000 Romani:

Nota. Intr'aceste 344 commune romane formose si avute, in tote sunt scole pētru copii romani, dar inse nu sunt in limb'a romana, ci in cea greca, limba introdusa si despoticesce impusa in tote scolele si besericele Romaniloru prin Episcopii fanarioti, cu care chipu copii de romanu se demoralizeza, se grecescu, si bietii parenti vedu cu ochii perderea loru, dar n'au ce face, că nau nici unu protectoru.

Appendice.

Romanii deveniti Musulmani.

In Turci'a Europena sunt doue Districte,

ce cuprindu 22 commune, orasie si sate locuite numai de curati Romani, aceste sunt:

- a) Districtulu Muzachi'a in Alban'i'a si
- b) Districtulu Moglen'a in Traci'a.

I. In District: Muzachi'a sunt 14 orasie si orasielle forte populate p. e.

- a) Berate 2500 familie. b) Avlon'a 1800 fam. c) Durati'a 1500 fam.
- d) Cavaia 1000 fam. Tiran'a 700 fam. etc. etc.

II. In District. Moglen'a sunt era-si 8. a) Moglen'a 1000 fam. Nante 700 etc. — Asia dar forte avuti si pre onestii locuitori ai acestoru doue Districte Romane pote la 20,000 familie (la 100,000 sufflete) din caus'a grosaveloru persecutiuni si tiranesciloru purtari, despoiari, de totu felulu comisse neincetatu de nesatosii Episcopi si Mitropolitii locali greci-fanarioti, — d'icu acesti bietii Romani dupa atatea nedreptatiri desperandu si nesciindu ce se mai faca; că din partea guvernului nu li se dā nici unu ajutoriu, si altulu in lume n'a fostu cine se-i fia ascultatu; pētru ca se scape de aceste ne mai audite relle deodata se decissera cu toti intr'o intiellegere si pērsindu, lapedandu credinti'a parentiesca, relegea gr. orient. care pētru ei era causa a tota nefericirea; preferira a inbracisiā religiunea mahometana, care-i protege si-i apera de tote injustitiile, accordandu-le egalitatea drepturiloru in imperiu. Asiā dar pērsindu ei legea greca, care nu li dā nici una garantia morale, nici una consolatiune a sufflet loru, si adoptandu pre cea a marelui Profetu, prin acestu actu ei scapara de tote vessatiunile fanariote, si de atunci ei traiescu in mai mare linisce. — Dar unu lucru curios: Acesti Romani este adeveratu

că si-au paresitu cristianismulu, seau mai bine grecismulu inlocuindu-lu cu religiunea musulmana, inse ei cu nou'a religiune turca, nu acceptara si limb'a turca; asiā incātu prin renunciarea la vechi'a religiune, ei nu renuntiara si la limb'a loru materna romana, adeca ei prin primirea legii turcesci nu-si renegara de locu nationalitatea loru romana; astfelu in cătu si in affacerile loru numai de familie si particulare intre d'insii, ei vorbece numai romanesce, dar inca si mai multu Hogi'a (pop'a loru turcescu) in mosquele (templele) loru este obligatu a le predicā si a-i invetiā in limb'a romana, fiindca ei limba turca nu o seiu.

NB. Ai vedutu ce facu femeile in familie cum pastrēza elle tesaurulu nationalu intactu!! Astfelu facura si femeile Romaniloru macedoneni, pastrara limb'a pana acuma 1500 anni, dar acum numai potu, că scolele grecesci au potere mai mare si-i stinge. De aceea ajutoriu!! Ajutoriu cu contr'a scole romane, si-i vom invinge!! Cu limb'a romana in scolele si besericele Romaniloru.

B.) Programma.

Beseric'a Romana si scolele Romaniloru d'în Imperiulu Ottomanu.

„Si visum (vedenia) e'a Et visum per noctem arretatu noptea lui Paulo, conspectum est Paulo. Vir Unu barbatu orē-carele Macedo quidam adstabat cedoneanu stete inaintea precans sum et dicens: lui si rogandu-lu i disse: Transiens in Macedoniam Trece in Macedoni'a si vint, succura nobis. Acta apostol. de ne ajuta noue.“ Faptele C. XVI. v. 9.

Romanii din imperiulu Ottomanu si in specie, Romanii din centrulu Turciei europene (Macedoni'a, Tessali'a, Epiru, Traci'a si Alban'i'a) ca natiune destulu de numerosa (2,500,000 sufflete) din cauza că natiunea

si limb'a loru nationala romana este pētru totu loculu de clerulu grecescu, de Episcopii si Mitropolitii fanarioti, despretiu batjosoorita, persecutata si prin urmarea tetulu scoala si allungata din besericele scolele acestei natiuni romane, si inlocu cu un'a straina, cu cea grecesca, fara nici unu dreptu si asiā in beserica omnecei mari, poporul nointiellegundu nem din Liturgia si alte servituri divine, este marturisirea peccatororu etc. fiindu numai in limb'a greca, este lipsitu de consolatiunea suffletesca, ce unu bunu stinu, superatu de afflictiunile din afara lumei, vine la beserica, la preutu cu rancia de a gassi consolatiune aici. — in scole, copii loru (baietii si fetele), nu mai că nu invetiā nemica romanesce, neci nu audu neci n'au permissiune se a de locu vorbindu-se limb'a loru materna mana, fiindu ammenintiati cu aspre pedecai ce ar cutediā (neci chiaru ei intre siii) a vorbi acea limba blastemata si macesca romana, care funesta intemplantrea acestu poporu romanu din Daci'a-Aurelia uitatu si abandonatu atate secle la dispartiene clerului fanariotu, — se practica tempuri indelungate, de 16 secle, cleru pana acum, nestavilitu de nimene, a cercatu tote mediulocele possibili, intru modu infernalu, ca se invenine si se crume totu ce este romanescu in animacuguetarea Romanului; — d'icu, clerulu gpa cautatu se despoie pre Romanu de de limba si de datinele lui strabune (grace numai amorului propriu) numai simtu adeveratu nationalu romanu allu femel romanu, oă-ci numai elle in asilulu camin lui familiei, in casa, intre copii si cu cu

te si acelei actuale, me temu' că va
na la finitulu sesiunii si pana la
de lui organizare in alta sesiune,
re că de la inceputu au portatu in
germinele putredunii, arruncatu de
la vanității intrupate. „Isbirea si
annarea la morte“ se referese la
citatile „honvedistice“ alle „omului“
siulate de D. Ionu Poritiu, cu semna-
numelui: sèn. — Hîde illae lacry-
si fiindu că dore inca si asta di,
Babesiu crede că trebue sè tîpe, sè
tîpe, opportune, importune, si firesce
in contr'a mea, ca-ci de si altulu
ovitu, dsa striga că n'are d'a face
mai cu mine.

Dice dl Babesiu că „suspinnu pentru
sunt toti deputatii rom. intr'uniti
unu clubu.“ Asiá este, am dissu-o
adese, si voui sustiené pururea ne-
tatea intrunirei. Suspinnu pentru ar-
a, fratietatea si intiellegerea essilate
re noi prin vanitate si arrogantia.
bibi despre acest'a ar fi missiunea
si articiu separat, aci neci nu are
alu.

Celle lalte spumegature alle dlui
Babesiu, purcesse d'in vanitatea si amo-
propria vetemata, nu potu face ob-
u allu respunsului meu. Dl Babesiu
meritulu d'a fi intrudussu in d'fari-
a romana celle mai grossolane per-
silitati, mintiunile evlaviose si natio-
nce pana la etrontaria, doctrin'a di-
arii proprie estollendu-se pre sine
aprosandu cu tina in toti altii, cătu
mai de bine au inceputu a se retrage
mane se voru retrage chiaru si pa-
ri sèi) accoperindu-se cu velulu mo-
dei. — Calulu cellu mare de bataia
dlui Babesiu este „dictatur'a“
tru care au repeditu atat'a cernela,
effectu, decātu surideri sarcastice.
dl Babesiu, cu tenacitatea rasei
e, nu se lasa cu un'a cu dou-
ce nu pote prin „mintiuni evlaviose
onalnice.“ incerca prin afurisania;
„ompa in „limbagiulu surugiiloru,
cum prea nimèritu l'apostrofasse
essa“ d'in Bucuresci, dup'a ce re-
unile celle fine repetite alle „Roma-
“ fusesse interpretate de dl. Babe-
dreptu complimente pentru inalt'a
ducatiune. A disputá asupr'a vre unei
uni, cu dl. Babesiu, este cu nepo-
a, pentru că este natur'a, (quam

numai biebele femei romane au con-
tu pana acum (ca si unu depositu sa-
incredintiatu loru) limb'a loru intrega
cattina de strainu. — Dicu, că clerulu
a cercatu pana acum tote chipurile
sè desnationalisedie si sè grecésca pre
Romani de p'aici; si in adeveru, că
au potutu totu au facutu, dar inse in
de nepotendu operá altu mediulocu n'au
decātu numai impunendu limb'a greca
bercele romane, spunendu: „că limb'a
yina, santa si placuta lui Ddieu este
i cea greca si rugile in alte limbe, in
ca, Ddieu nu le primese, pentru că
limbe necurate si blastemate, si toti
ge voru rogá in alte limbe éra nu in
grecésca sant affurisiti si blastemati.“ Si
chipulu acestu-a infernalu intemeiandu
credintia bine in animele Romaniloru
„Epiru si Tessali'a de stang'a si drept'a
dlui Pindu pre unde nu sunt decātu
si sate si orasie locuite de Romani, au
tu a-i face sè creda că si acasa intre
famillele loru este bine, este norocosu
si grecésce, si a vorbi romanese este
sate peccatu si asiá ei saracii Romani,
andu pre popii loru greci, mai alessu pre
arulu Cosma, carele anume avu mis-
de la Patriarhia sè amble din satu
ti propovediandu intemeiarea limbei
afurisindu pre cea romana, si pre toti
ge voru vorbi, acestu Cosma trecea
porulu de la Pindu de santu si in ade-
ca beserie'a cea mare a Patriarchiei
nice, pentru aceste mari merite adusse
si grece canonisá pre cuviosulu Cosma
si d'u'a serbarei pre 4 Augustu (cau-
in Mineia) — Icon'a lui este prin' tote
tote si prin casele Romaniloru din Tes-

furca licet expellas, tamen usque redi-
bit) a „omului“ d'a bate pururea campii...

Aless. Romanu, dep.

Romanii d'in Dacia Aureliana.

In d'fariete romane s'a scrissu multe
despre Romanii d'in Turci'a, mai alessu
de unu decenniu in coce, dar tote căte
s'au scrissu pana acum, sunt mai multu
nesce reporturi locale si forte superfi-
ciale, cătu abiá scimu mai multe despre
fratii nostri d'in interiorulu Turciei, de-
cātu ceea ce cu multu mai nainte scris-
sesse despre d'insii unii autori straini.
Datele sunt pucine si acelle inca nesig-
gure, numerulu loru numai apossima-
tivu. Nu avemu cunoscintia deplina neci
chiaru despre Romanii cari locuescu
pre malulu dreptu allu Dunarei cari
stau in comunicatiune asiá d'icandu
imediate cu fratii loru de pre malulu
stangu allu Dunarei, cu atátu mai pu-
cinu scimu despre cei ce imporedia
mare parte a Serbiei, a caroru numeru
autorii straini (nemti) lu punu la 140,000,
éra autorii serbi Stoiatovicu d. e. pre-
cum si autorulu cartii „Les Serbes de
Hongrie, leur istoire,“ etc. apparuta la
an. 1873. in Paris, lu reducu la 110,000.
sufflete. Si acesti-a sunt in vecinetatea
nostra! vorbescu dialectulu nosru! —
dar apoi Macedono romanii, resfirati in
masse mai mari si mai mice preste totu
territoriulu Turciei, pana in Greci'a?
Acesti-a dorece, sunt pentru noi terra
incognita. Despre Romanii d'in R. ssi'a,
na d'in Bassarabi'a russesca, neci de
pre territoriulu russescu d'intre Nistru
si Bugu, cari inca sunt numerosi, ei de-
spre Romanii d'in guvernamentulu eca-
terinoslavu, d'in colo de riulu Nipru,
allu caroru numeru D'Erkert, lu evalué
inca si asta-di la 13,000. despre acesti-a
neci sè nu vorbimu, ca-ci cadu cu to-
tulu a fara d'in sfer'a cunoscintieloru
nostre si ca pre unii ce prin riulu Nistru
sunt rupti de talpina, trebue sè-i
consideramu ca perduti in noeanulu
Slavismului. Guvernulu Romaniei ar
trebui sè porte mai multa grige de Ro-
manii d'in Turci'a, si prin agintele sèu
la Constantinopole ar trebui sè se inte-
ressedie de ei si sè intrevina in favorea
loru la guvernulu turcescu, spre a nu-i
lassá preda fanaticismulu grecescu si adi

sali'a si Epiru parte si prin Macedoni'a. —
Si asiá incetulu cu incetulu inceputa a nu
mai vorbi romanese, ci numai grecesce (fia
cātu de reu totu e mai bine decātu roma-
nesce) cari in restempu de 70—80 anni au
invetiatu si vorbescu grecesce uitandu ro-
manese, s'au desnationalisatu, s'au grexitu
tote satele de pre acolo. — Romanii cei buni
si celebri pre cari Istori'a i numesce „Ro-
mani din Aspropotamu“ in vr'o 80 orasie
si sate din arretatele doue provincie Tessali'a
si Epiru, acesti-a toti acum sunt greci, abiá
unii d'intre betrani, mai alessu femeile celle
betrane, tote mai sciu romanese, si candu
au occasiune cu căte unu calletoriu Romanu
se vorbesca romanese, acest'a o facu cu
mare placere semfndu o bucuria in ani-
mele loru, si marturisindu, că acest'a e lim-
b'a parintiloru loru. Éra femeile celle te-
nere si fetele care nu mai sciu Romanese,
stau si asculta cu mare curiositate limb'a
cea vechia a stramosiloru loru, parendu-
li reu că elle nu o sciu. — Astfelu
a fostu roulu perdietoriu de natiunea
romana, pana acum, a Romaniloru celloru
din interiorulu Turciei; — dicu pana acum
a mersu desnationalisarea si grecisarea Ro-
maniloru incetu; ca-ci ei luptandu-se croi-
cesce au scapatu cum au potutu pana acum
dar acum de căti-va anni (10—15) incoce
i ammenintia unu periclu mai mare, unu
periclu stirpitoriu de care ei nu potu scapá
daca Domnedieu nu va face vr'o minune
cu d'insii, care reu din ce merge, totu mai
tare cresce si cu repediune se intinde in
tote partile cu o iutiela de fulgeru prin tote
anghiurile locuite de Romani. — Acestu
reu de care ei nu potu scapá, si vedendu
cu ochii, li se prepedescu copii, sunt scolele

mane a Bulgariloru, cari inca au ince-
putu a face propaganda intre romani.
Altmintrea nu scimu de ce treba sè fia
agintii Romaniei la Constantinopole si
la Belgradu, daca d'insii nu-se interes-
sedia de locu de sortea connationaliloru
sèi. — Pana a se impulpá guvernulu
Romaniei si pana a poté tramitte acade-
mi'a rom. „missiune“ in Turci'a, Serbi'a,
Greci'a, etc. de mare pretiu ni su elucu-
bratiunile unoru zelosi parteculari, cari
luptandu-se cu greutatile esploratiunii,
punu tota ostene'l'a a deceptá d'in amori-
tiela pre fratii nostri d'in Turci'a si ni
tramittu d'in candu in candu unele date
cari versa lumina a supr'a starii loru.
Asiá de currendu D. Nicolau-Nifonu
Balasiescu au luat u sarcin'a apostoliei
intre Romanii d'in interiorulu Turciei
si datele adunate le au tramissu unui
vechiu amicu allu sèu, care avu bune-
tatea a ni-le transpune spre publi-
care. D. Prepositu Capitulare Stef.
Moldovanu primescocardiala multiamita
d'in parte-ne pentru impartesirea ami-
cabila a dateloru ce publicamu in „Foi-
sior'a“ Lassamu totodata sè urmedie aci
scrissorea dlui Prepositu.

Logosiu, 3/3 1874.

Pr. St. Die! Unu amicu vechiu Nicolau
acum Nifonu Balasiescu mi-a tramissu
unu „Estrassu statisticu“ despre Romanii —
mai alessu cei — d'in Turci'a; si una Pro-
gramma despre eventual'a organizatiune a
loru pentru sustienerea romanismului intre
d'insii.

Deci eu, aceste decopiate, le am de-
destinatu D. Talle, ce si estimatulu tra-
mitietoriu am notificatu, si acum confiden-
tialminte Te rogu, că daca le vei affiá
demne de publicatu, sè binevoiesci a le da
locu in „Foisior'a“ ce redegeti.

Daca s'aru primi cuventulu meu, la lo-
curile competente, a le politiceii mai inalte
unde se derege sortea poporeloru, asiá reco-
mendá cu tota tari'a cuventulu acestu ele-
mentu allu romanismului, la mai de apro-
pe si seriosa consideratiune si factica pro-
tectiune spre a se lumina si cultivá in limb'a
sa propria; ca-ce situatiunea geografica a
acestui elementu, si poterea lui de vistin-
dà garantia securu celloru de la gubernu,
de a contá la multiamirea statornica a acestui
poporu pentru protectiunea ce li s'ar arretá.
Primiti, etc.

Stefanu Moldovanu,
Prepositu Cap.

celle in limb'a goeca impuse in tote com-
munele romane, astfelu incatu ei (Romanii)
in fia-ce comuna fiindu obligati a tîne scola,
salarulu se fiseza de Episcopulu, éra dascalu
se tramitte dela Aten'a seau Ia-
nin'a, grecu firesce care nu scie nici o vor-
ba romanese, pre carele ei trebue sè-lu
platesca facandu tôte comoditátile la scola
ca pre coplii loru sè-i perda sè-i desnationa-
lizeze, sè-i grecésca, facandu-i adversari si
vresmasi orecandu fratiloru de unu sange si
natiunei romane precum sunt toti-
renegatii. — Dar s'au afflatu si unele com-
mune cari n'au vrutu sè primésca dascalulu
grecu pretestandu că sunt sarace si n'au de
unde-lu plati; atunci asemene dascalu in
atare comune se platesce de la vr'un Syllo-
gos (Comitetu, reuniune litterara) de cari
grecii cu banii totu de la Romani strinsi au
vr'o 6, fia care din acestea dispunendu de
sume si fonduri insemnate. Dascalulu grecu
in communa seraca romana se platesce de
cătra vr'unu asemenea Syllogos, numai ca
Romanii se nu-si adduca dascalu romanu
pentru coplii loru. Si cu chipulu acestu-a
Romanii in commune curatu romane, cu pro-
priele loru spese, n'au voia sè pota tîne unu
dascalu romanu, carele sè le invetie pre co-
plii loru limb'a loru romana. — De aceea
dicu, că daca nu se voru luá tari si grab-
nice mesure spre a impedecá acestu reu
preparatoriu, si pre carele ei nu sunt in
stare a-lu inlaturá atunci mai tardu, neci
o tamaduire nu se va mai poté adduce, va
fi prea tardu si bieta natiune romana d'aici
va pari, stergandu-se căte-va milioane de
Romani buni din marea familia a Romani-
loru. — Ca-ci grecii fiindu pucini la numeru
(doue milioane cu totulu, adeca 1 millionu

Camer'a deputatiloru Ungariei.

Siedint'a de la 7 Marte, 1874.

Siedint'a se deschide la tempulu indatenatu.
Processulu verbalu din sied. precedentu se
verifica, éra petitiunile incurse se trecu la
commissiunea de petitiuni. Intre aceste pe-
titiuni este un'a a urbei Macáu, comit Cia-
nadului, prin carea se cere: infintiarea unei
bance netionale, regularea referintieloru in-
tre beserica si statu, introducerea cununei
civile si complanarea unei certe referitoria
la rescumperarea diecimeloru de vinu.

M. Uerményi, avendu in vedere, că
lucrările pentru construirea liniei ferrate
Arabona-Siopronu-Ebenfurt s'au inceputu
in an. 1872, éra in primever'a an. 1873
s'au sistatu, — intreba pre ministrulu de
comunicatiune, că facutu-a, sèu are de
cugetu a face dispuetiuni pentru continua-
rea acestoru lucrări, si că sunt prospecte
ca acesta linia sè se dee in comunicatiune
inca in tom'n'a annului currinte?

Ferdinandu Szederkényi adrese-
dia ministrului-presiedinte urmatoria inter-
pellatiune:

Avendu in vedere, că crisea ministeriale,
carela duredia de mai multu tempu, éra de
vre-o căte-va septemane incoce a luat u
forma cu totulu marcata si espressa, si ast-
folu essercita una rea influentia a supr'a
toturoru ramureloru vietiei publice; consi-
derandu că acesta crisa, daca va mai tîne
lungu, va causá daune necalculabile cu ose-
bire in administratiunea publica; conside-
randu in fine, că intre assemeni impregiu-
rări chiaru nice corpulu legiuitoriu nu este
in stare a continuá lucrările salle, de-ore-ce
este incompatibilu cu principiile parlamen-
tarismului, ca proiectele unui guvernau ce
voiesce a demissioná, sè se pertractedie si
votedie, sèu sè se iee concluse sub respon-
sabilitatea acestui guvernau ce voiesce a-si
dá demissionu, — intrebu deci pre mini-
strulu presiedinte că:

1. Adeveratu e că guvernulu a pre-
sentatu dejá monarcului supplic'a de demis-
sionare? (Ilaritate) sèu daca n'a prezentatu-o
inca, adeveratu e că are de cugetu a face
acest'a inca in tempulu cellu mai de aproape?
(Ilaritate).

2. Are d. primu-ministru de cugetu,
si crede d-sa că va poté fi in stare a curmá
cātu mai currendu acesta crisa, carea es-
sercita una influentia atátu de daunosa mai
vertosu a supr'a administratiunii publice?
Ministrulu-presiedinte Sz l á v y re-

in Grecia libera si unu millionu in Turci'a),
si planulu loru fiindu mare (luarea Constau-
tinopolei) voru sè-si crescá numerulu nati-
onieli loru grece, recrutandu din alte na-
tiuni, si din nenorocire numai din cea ro-
mana potu. In acestu periculu dar afflandu-
se fratii nostri Romani d'aici numiti Mace-
doneni seau Cintiari, vedendu cu ochii cum
grecii li rapescu copillasi d'intre ei, asse-
menea precum si lupii rapescu mneii de
langa oi, striga cu amaru din adunculu suf-
fietului: „Ajutoriu! Ajutoriu! Veniti frati-
loru din partile de preste Dunare de pre
unde sunteti respiti, veniti de ni ajutati, si
nu ne lassati sè perimu, noi nu veduramu
visu ca Apostolulu Pavelu, si éra-si de una
videnie fu invitatu, ba chiamatu se merge
in Macedoni'a, si sè ajute bietiloru Mace-
doneni, că de reu sunt affligiati si superati.
Veniti voi fratiloru, cari in Dacia lui Tra-
ianu ve bucurati de atât'a libertate, voi feri-
citiiloru! de una miia de ori fericitiiloru, ca
poteti in limb'a vostra nationala romana sè
ve impliniti tote affacerile vostre sociale. In
beserica laudati pre Domnedieu romanese
intelligendu pre preutu ce dica, si la nevoi
ve-consolati, in scole invetia si se descepta
luminandu-se coplii vostri romanese intielle-
gandu pre dascalulu candu li vorbesce limb'a
religiunea si datinele stramosiesci, detoriele
si istoria eroiloru romani frati din sangele
si familiele loru, cautandu sè face si din
trinsii nisce fii si aperiatori candu-va ai na-
tionei si ai dreptulu romanu, care se chia-
ma educatiune. Era amaru! si nostri pri-
mescu aici seductiune, corruptiune, demoraliz-
satiune, depravatiune perdiendu totu sentie-
mentulu nationalu perdu pre cellu moralu si
umanu. Ecce-ni positiunea!! (Finea urm.)

spunde: Cumca de unu tempu incoce ministeriulu are de cugetu a demissiona, este adevratu, inae cu tote aceste, pana candu ellu se affia la postulu seu, nu va declina de la sine responsabilitatea pentru faptele sale. — De altminterlea monarcu va sosi mane, Domineca, la Budapest'a si atunci guvernulu si va da demisiunea.

Interpelantele este multumitu cu responsulu, si camer'a iea actu despre ellu.

Trecundu la ordinea diliei, camer'a accepta si in a trei-a cetera proiectele de legi: despre introducerea mesurii catastrale, despre schimbarea titlurilor 10 si 20 din art. de lege VII. 1872, si despre accopirrea speselor facute cu reorganizatiunea justitiei in confiniile militari provincialisate.

Urmedia apoi pertractarea petitiunilor. Asupra petitiunii clubului partiei din 1848, din cerculu electoralu allu Mediasului, comit. Sarmariului, se incege una discussiune viua. Comisiune propune ca acesta petitiune (despre introducerea cunulei civile) se se transmita commiss. de 27. esmissa pentru regularea cestiunilor politice besericesci. — D. Irányi fece inse propunerea, dupa care ministrulu de culte ar avé se presinte, inca in decursulu acestei sessiuni, unu proiectu de lege in acesta privintia. — Colomanu Tisza plededia pentru propunerea comisiunii, la carea face emendamentulu, ca petitiunea se se transmita la commiss. de 27. cu observarea, ca acest'a se o pertractadie si apoi se reportadie camerei despre resultatu. — Propunerea commiss. petitiunarie se primisce d'impreuna cu emendamentulu lui Tisza.

In fine se alege una comisiune de 15 membri pentru pertractarea proiectelor de legi militari.

Presedintele face camer'a attenta la impregiurari, adeca la crisea ministeriale, si o roga ca se-i dee libertate deplina intru annunciarea siedintei venitorie, carea se va poté tiené numai dupa formarea nouului cabinetu.

Siedint'a se redica la 1 ora d. m.

Gherl'a, 2 Martiu, 1874.

(Estrassu d'in una scrisore privata). Pre aci domnesce monotonia si recela suffletesca demna de compatimitu; romanii intelligenti d'in locu si din giuru si-au uitatu de totu ce e romanescu si nationalu; materialismulu au incatusiatu tote sentiurile si fern'a indifferentismulu e, asiá dicundu, — eterna; deregatorii mireni, incedendu de la capu pane la coda intru tote pasiescu dupa tactulu stapaniloru si tota nesuint'a tientesce ca se nu cada in disgratia. Pre lasate se mai lupta câte unu bietu preutu — privindu cu indignatiune la amaritiunile ce sbicuzescu pre bietulu poporu arsu pana la medua si ossu.

Protopopii, cu deschilnire doi aproape de Olimpu confundati in valurile de essactiuni, sub titlu de tasse diurnali, dispensatiuni, preliminarie pentru processe divorziali mediuloce de a sustiené câte pre unu neghiobu in statulu de inventatoriu, etc, si-au uitatu de missiunea loru. — Poporulu geme si plange.

La institutulu de correctiune d'in Gherl'a afara de 2 preuti, 1 inventatoriu si cati-va paditori, toti ffi de ai lui Arpadu vojniculu; in fruntea acestoru-a unu pasia turcescu, romanu renegatu, dar unguru incarnatu, fala gola straitia usiora, firesce aristocratu, dupa cum si-intipuesce insu-si. — In laintru multe netrebnicie, despre cari, daca veti avé voia, ve voiú pote informá detaliatu. (Incátu credeti ca este de interessu publicu si d'in punctu de vedere umanitariu, nu va strica, vomu publicá bucuosu. Red.)

VARIETATI.

(Unu poetu francesu) era pre patulu mortii, doctorulu care lu cautá era forte ingriatu vedindu ca patientulu seu sta se mora; si in acea zapacela, in locu se-i dee medicamentulu i torna din stiel'a cu negrola (cernela).

— Drace! striga doctorulu inspaimentatu; dupa ce bolnavulu seu inghitisse ne-

grol'a; domnule, ti-am datu din gressiela cernela in locu de medicina.

— Nu face nemicu, respunde bolnavulu flegmaticu, se se repedia cine-va la bacania se mi-adduca una bucata de chartia sugatoria!

(Cum se esprimu omenii in facia si cum cugeta?) Doctorulu care consultá una domna pucinu bolnava, dice cátra consortele:

— O! domnule, soci'a d-talle e forte bolnava, friguri, anghina si alte multe!

In sine: A! e simpla dorere de capu, nu are nimicu... cinci visite câte 10 franci facu 50 franci!

(Avarulu) (catra ospele seu).

— D-lu meu, credu ca vi-ati petrecutu forte bine; si-mi veti face mare onore daca me veti mai onora cu presentia d-vostre.

In sine: du-te dracului lacomule, ca me saracesci daca voi mai veni de multe ori la mine se mananci.

(Cum se o sugravesca?) Com se ve sugravescu D-na; disse un pictoru cátra modelulu seu; in oleiu sau apa?

— Mai bine in untu de migdale, respunde domn'a, ca se miroso mai bine.

(Una mesura inepta.) Sub acestu titlu cetimu in „Romanulu“ ca ministrulu de culte ar fi opritu una representatiune teatrale arrangiata in memoria — si pentru redicarea unui monumentu lui Eliade Rădulescu. Ministrulu a luatú acesta mesura inepta la cererea espressa a metropolitulu primare care disse, ca ar fi unu scandalu pentru sufletele religiose si piose, ca in septeman'a prima a postulu mare se se dee representatiune de teatru. — „Lassu alte tiere — dice d. X. in „Romanulu“ — dara in Russia chiaru, in septeman'a antia si in cea din urma din postulu mare, nu sunt oprite representatiunile teatrale cari sunt spre unu scopu piou, mai pucinu inca este oprita essecutiunea de musica sacra. Si chiaru in Bucuresci, nu s'a essecutatu in alti anni, in septeman'a cea mare „stabat mater“ care era se se essecute in acea sera? Amu face una propunere metropolitulu, se opresca, in septemanele sante din postulu mare, si ori-ce cantare in beserica, cantare care intru adevuru e unu scandalu din punctulu de vedere allu artei.“

(Numiri.) Davidu Berlea, fostu cancellistu la cartea funduaria, este numitu adjunctu de carte funduaria la tribunalulu din Fagarasiu; era Stefanu Vasile, fostu diurnistu la procuratur'a de statu, este numitu cancellistu la tribunalulu din Borosiu-Ineu, comit. Aradului. — Prin decretu allu ministrulu de finace Antoniu Parvulescu primu-locuteninte imp. reg. este numitu commissariu financiaru. — Massiminu Budurleanu, fostu cancellistu la pretur'a cerculu Nasaudanu este numitu essecutoru la judecatori'a districtuala d'in Nasaudu.

(Liber'a usuraria si fructele sale.) Una foia de Timisior'a naredia, ca inainte de ast'a cu trei anni si siesse lune, unu officieru a luatú de la unu usurariu din Timisiora unu imprumutu de 150 fl pre langa percente de 120 fl. Dar fiindu ca debitorulu asceptá se puna mai antaiu man'a pre una creditate sigura de 10 mii florinti si apoi se platesca detori'a, se invoii cu creditorulu, ca interesele annuali se se adauga la capitalu si astfel se se compute interesele si de la interese. In tempulu din urma debitorulu puse intr'adeveru man'a pre creditatea asceptata, inse creditorulu, afflandu de acest'a, lu-accusa indata la tribunalu pentru una detoria de 8000 (mii) florinti, ca-ci la atá-t'a se urcara cei 150 fl cu interesele lor. Dupa legile unguresci essistinti tribunalulu condemna pre debitoru la platirea acestei summe orribile. — Bietulu officieru, candu cugetá ca are ce-va, atunci se vediu ca n'are nimicu. pentru ca spesele de processu inca i-au impucinatu cum se cade restulu din ereditate. Daca pre langa 150 fl. mai imprumutá si una pipa de tabacu, atunci de buna sama ereditatea nu ajungea; ci trebuia bietulu officieru se-si dee si pollea, totu dupa legile unguresci.

(Petre pretiose false predecoratiuni de ordinu prussanesci.) Diariulu italianescu „Osservatore Romano“ an-

nunciase in dille tr. ca generalu Lamar-mora au returnatu imperatulu Vilelmu ordinea prussianesca a vulturulu rosu in briliante ce i se conferisse la ann. 1861. Numitulu di-ariu observa ca briliantele (petrele) acestei decoratiuni au fostu essaminate officialminte in presint'a prefectulu de Florentia si ca au fostu declarate de „false.“ (Se pare ca esemplulu regelui Persiei, Nasreddin, n'a remasu fara effectu, fratele seu d'in gratia divina, Vilelmu, cu esperint'a betranetieloru au affiatu ca este bine a economisá cátu se pote. De s'ar molipsi toti domnitorii de acesta bola de lacomia economicosa, dora vanitosiloru li-ar mai trece-poft'a de a se incarca cu stielariile suveraniloru.

(Deputatii secui d'in Camer'a Ungariei) se ocupa de realizarea unei idee salutari si anume de a infintia in secuime unu institutu mai mare de creditu si in fie-care scaunu câte una cassa de pastrare. Scopulu aste redicarea commerciuului si a industriei in secuime si a scapa poporulu d'in ghiarele judaniloru si altoru usurari fara de suffletu. Ar fi de doritu ca acestu esemplu se fia urmatu si in partile locuite de romani, a nume municipiele: Fagarasiu, Zarendu, Nasaudu, Cetatea-de-petra, etc. ar poté face multu spre ajutorarea poporulu cadiatu victima lacomiei judanesci.

(Bibliografia.) „Incerari in literatura“ de Ionu A. Lapedatu. Brasieu, 1874. Unu volume in 16° mare, cu 198 pag. cuprinde collectiunea de poesie, urmate de una drama in 3 acte „Tribunulu.“ — Poesiele publicate mare parte in „Familia“ si „Traianu“ sunt cunoscutu publiculu rom. care la timpulu seu au incuragiatu pre talentatulu june prin simpatica primire a productoloru inspiratiunii sale. — Pretiulu opusculu 1 fl. v. a. pentru Romania'a 3 lei n.

(„Doctorulu Sateniloru“) de T. Codrescu cuprindendu diferite prescrieri pentru omeni si animalele dumestece. Pretiulu?

(„Siedietore la tierra“) de Pana Constantinescu, cursu elementariu de agricultura, importantu pentru ori ce proprietaru rurale prin modulu narratiuniis multiplicitatea cunoscutieloru ce impartesiesce. Pretiulu?

DD. Autori ar face bine atatu intru interesulu lor, cátu si a doritoriloru de a cumperá ca se adauga si pretiulu.

Estetic'a (Sciint'a despre Frumosu si Arte de Florentinu. Professoru la Liceulu d'in Iassi. Acestu opu va essi in currendu de sub tipariu.

Ellu este o compositiune originale si e cea antia la noi in specialitatea sa.

Autorulu a facutu studie speciale asupra totororu opuriloru mai importante in sciintia si artea estetica, in cursulu unui indelungatu numeru de anni.

In 1873 autorulu a professatu acestu ramu de sciintia la catedra de Filosofia de la Universitatea din Iassi, apoi la catedra de Estetica de la Academi'a de Belle Arte din Iassi.

Banii de prenumeratiune nu se prime-scu inainte, ci numai candu se va distribui cartea.

Pretiulu unui esemplariu va fi 4 lei noi: inse pentru DD Prenumeranti numai 3 l. n.

DD. Colectanti voru primi la 10. es-empl, 1 esempl. rabatu.

Listele cu numele si locuintia Prenumerantiloru se voru primi la autorulu, in Iassi, pana la 1 Maiu an. cor.

P. Florentinu.

Insciintiare

Veniú a face cunoscutu On. prenume-ranti, ca tom. II. d'in cuventariile besericesci s'a pusú sub tipariu inca in lun'a trecuta, si tiparirea se continua, in cátu pre tempulu defiptu se va poté spedá fia-carui prenumerante. — Dupa tiparirea tom. II. se va retipari tom. I. in a II. editiune indreptata si correctata cerendu acest'a concursulu prenumerantiloru de nou insinuati. Tiparirea editiunei II din tom. I se va face pentru acei prenumeranti, cari la

tom. II. numai cu acea conditiune au numeratu, daca voru poté capeta si tom. I. cu deschilnire pentru Ven. cleru B. vineanu. — Prenumeratiuni se mai pot scu inca pana la inchierea tiparirii.

Gherl'a, in 2 martiu 1874.

I. Papp

Sciri electrice.

Londonu, 7 Marte. Una dep. a generalulu Wolseley cátra guvern d'aici, cu dat'a de la 9 Febr., annunci tre altele, ca truppele angle au occup Cumasi'a si au prefacutu-o in centu Regele Assantiloru a fugitu, era trupele angle s'au reintorsu la Cap-Cor Castle. Soli d'ai regelui Assantiloru nira in castrele angliloru spre a med loci inchiairea pacii.

Nou-Jorceu, 7 Marte. Senatul refusatú creditulu cerutu de guvern pentru espusetiunea univarsale in ladelf'a.

Trier, 9 Marte. Eri s'a inchisú minariulu teologiloru din caus'a unui multu. Poporulu sari intru ajutorulu presoriloru si li mediuloei reintrarea in s'nariu. Milit'a imprascia poporulu si oc seminariulu fara nici una resistintia. In unei provocatiuni oficiale professorii p sira seminariulu.

Praga, 10 Marte. Organele Cehitineri vorbescu despre grav'a impressiun discursulu lui Auersperg a produsu a pr'a publiculu din Vienn'a. Organele loru betrani tacu.

Paris, 10 Marte. Proiectulu de despre organizatiunea camerei a doua presentatu asta-di comisiunii de 30. In acestu proiectu trei parti a membriloru stei camere se alege d'intre consiliarii rali, era restulu se numesce de cátra presdinte.

Madridu. 9 Marte. Presedintele rano, care de doue dille se affia in Sorostro, a primitu ajutoriu de truppe. Ot iuniele se continua fara intrerumpere. sciplin'a si spiritulu armatei sunt escel Governulu nu porta nice una grige de tatea Bilbao, care se apera eroicesce.

Vienn'a, 9 Marte. (Camer'a: De terea proiectelor de legi besericesci.) scursulu lui Auersperg, peroratu cu stentorica (catanesca) fece una impres grava a supra camerei si a publiculu. plausele nu mai aveau capetu, cu ce candu dechiará contr'a lui Hohenvar privire la confiscarea constitutiunii, co lui Greuter, ca guvernulu va sci se prime ori-ce rescola. Austri'a nu pot devina una prefectura a Romei. — Dulu „Vaterland“ dice, ca abbatii au tin asta-di una conferintia in care au deci presentá unu protestu contr'a legiloru ricesci. In Tirolu se prepara unu pro ultramontanu, prin care cei subscrissi chiara ca in affaceri besericesci ei ascultá numai de ordenatiunile papei si episcopiloru. — Totu diariulu „Vaterland“ comunica, ca not'a cardinalulu Anton prin care protestedia contr'a notei din nuariu a lui Visconti Venosta, s'a imp situ verbalmente contulu Andrassy. — zione“ affia, cumca imperatorele Au si regele Italiei voru conveni in lun'a Maiu in Florentia la espusetiunea inta tionala a horticulturiei.

Burs'a de Vienn'a, 10. Marte

Metalice 5%	69
Imprumutulu nat. 5%	74
Sorti din 1860	105
Actiuni de banca	97
Actiuni instit. de creditu	238
Obligatiuni rurale ung.	75
„ „ temisiane	75
„ „ transilvane	75
„ „ croato-slav.	75
Londonu	11
Argintu	10
Galbenu	
Napoleond'or	

ALESSANDRU ROMANU

Propriet., edit. si red. respundiet.